

Mf 41.

(2)

Jc 2605

7.

JURIS JUDAICI
CIRCA
**MOTUM TERMINUM
RESPONSIO.**

EDIDIT

D. JO. HENR. CALLENBERG
Theol. & Phil. Prof. Ord.

HALAE

In Typographia Instituti Judaici
MDCCLXXXIX.

*****
 *****
 * * * * *
 *****
 *****

I.

HEbraeorum de moto termino exposituri sententiam, a Jobo exordimur: extensa ultra Abrahamidas gentilitii nominis amplitudine; atque subnixi probabilibus illorum opinionibus, qui Jobum tradunt ortum ex familia Nachoris, qui Abrahami frater fuit, & vixisse illo tempore, quo Israelita servitatem Ægyptii patiebatur. Jobus igitur, quod jam per rationem inter omnes constitit, suo confirmavit effato, injustum scilicet esse, vicino invito, insciove, promoverè fines. Cum enim de facinorosis ei sermo esset, hoc ipsis inter alia tribuit, quod limites submoveant.

II.

*Responsio. Interrogatus a Icto respondi
 clolcccxxxv. die xx. Septembris.*

De moto termino. Varia judaeorum de termino constituendo leges reperiuntur in codice talmudico, Baba batra.

Jobus igitur. cap. XXIV. 2.

4 JURIS JUDAICI CIRCA MOTUM

execrabilis, ait, qui alterius terminum summoverit. Præterea dictum hoc Salomonis legitur: ne summove terminum, quem tui fecere majores. Hoseæ denique huc spectat comparatio: sunt Iudæi principes, tanquam translatores terminorum.

IV. Sigillatim nonnulla præcipiuntur. Rabbinorum alia juris observatio est circa translationem finium agri Canaanæi, alia circa agri extranei immutatos limites. Ut pupillorum inprimis ager intactus relinquatur, graviter monuit Salomo: *antiquum limitem ne summove, neve in pupillorum agrum invade.* Lepidum casum memorant doctores judaici, quo, contra vulgi opinionem, metas in vicinum agrum proterminare illicitum sit; nempe, si hujus possessor supplicium fuerit passus. Casum hunc Mosis ante oculos versatum putant, cum de termino veteri servando scriberet legem; idque intelligi ex junctura hujus, aliusque legis, quæ de homicidio agit. En verba commentarii, qui *Baal hatturim* inscriptus est: *coheret (lex,) ne moveto alterius terminum, cum (lege, quæ præcipit) de homicida; ne dicas: quandoquidem interfecerit*

Salomonis. *Proverb. XXII. 28. XXIII. 10.*

Hoseæ. *cap. V. 10.*

Pupillorum. *Proverb. XXIII. 18.*

Baal hatturim, *ad Deut. XIX. 14.*

cere licet homicidam, ejus movebo terminum; nam ejus bona corpore ipsius graviora esse nequeunt.

V. Quod ad spatii amoti restitutionem, pœnamque amotionis attinet, Rabbinum primum censent, judices, qui vim, vel fraudem passos audire juvareque nolint, tantundem delinquere, ac terminorum motores. David Kimchius in explanando Hoseæ loco istam patris adfert expositionem: *pater meus - sic explicuit (locum,) principes sunt tanquam translatores terminorum: implorarunt quidem ipsos contermini, quod vicini summovertint limites agrorum, vinearum atque domuum suarum; sed non auscultarunt implorationi. Itaque principes sunt tanquam terminorum translatores, quod in summovendo termino illos obfirmarunt.*

VI. Sanctio specialis divinam indicat pœnam; cujus explicatio ad aliam scientiam pertinet. Damni facti compensationem, humanamque pœnam nullam hic video prolatam; atque ideo hæc altius repetenda est.

VII. Ubi in scripturis sacris reticetur, quomodo delictum ulcisci debeat magistratus; vel indicata ultio ad coercendam delinquentem.

) (3

Kimchius, ad Hof. V. 10.

Divinam indicat. *Iob. XXIV. 2. Deut. XXVII.*

17. Hof. V. 10.

6 JURIS JUDAICI CIRCA MOTUM

quentium malitiam sufficere non putatur :
tum iudex, considerata præcipue exempli con-
sequentia, suo arbitrio reum punit. Inservit
punitio isti multa, societatis ecclesiasticae,
civilisque interdictio, suis distincta & exag-
gerata gradibus, verberatio, capitis suppli-
cium.

IX. Præcipiunt porro rabbini de legi-
bus prohibitoriis, actum vetantibus malum,
quibusque actus alius, tanquam noxæ corre-
ctor, adjectus est, ut, si quis admonitus po-
steriorem actum omiserit, is flagellum subire
cogatur. In præsentem multa plerumque de-
cernitur, quæ tot argenteos, aureosve com-
prehendit nummos, quot oporteret ictus ex-
cipi.

IX. Propius rem tangit, quod de furti
raptique pœna memoratur. Furto statuerunt
pœnam,

Suo arbitrio. *Maimonides in tr. de furto*
cap. I. ubi pueruli furati verberatio de-
scribitur. Tr. de homicida, cap. II. §.
2. 5. Tr. de synedrio, cap. XVI. §. 4.
ubi de contumelia pœna loquitur.

Flagellum subire. *Id. in tr. de synedrio cap.*
XVI. §. 4. Et in tr. de Maccot cap. III.
Brevis pœna descriptio extat Deut. XXXV.
2. 3. plenior in tractatu talmudico, Mac-
cot dicto.

pœnam, ut ablatum dupliciter restituatur; quadruplum vero ad ovem, bovemque restrictissime relatam fuit. Sed agri furator, arborumque furax, adjectione alterius partis pœnali eximitur. Dixit enim Maimonides: *qui servos furatur, chirographa, agrosve, non reddit duplum. Lex enim non condemnat (furem) dupli, nisi ob bona mobilia, quaque in se opes sunt: quandoquidem (in lege mosaica tantum) bovis, asini, ovis & vestis mentio facta est.*

X. Rapinæ pœnam leviolem fecit Mosaiçæ sanctionis contractior interpretatio. Simpliciter reddi jubent, quale tempore ablationis fuit. Attamen ista rerum mobilium & soli jactatur differentia, ut has, post furtum, in potestate proprietarii manere, idque, quod melius in ipsis factum sit, ei cedere; illarum vero subsecuta emolumenta, præstantiæque accessiones raptori adjudicandas esse profiteantur.

XI. Jacto hoc fundamento, quisque de submoti limitis pœna conjecturam facere potest. *est.*

Dupliciter restituatur. *Maimonides in tr. de furto, cap. I. §. 6.*

Pœnali eximitur. *ibid. cap. II. §. 2.*

Servos furatur. *ibid.*

Esse profiteantur. *L'Empereur ad Cod. talmud. Baba Kama, cap. IX. §. 2. & cap. X. §. 5.*

est. Punitio maxima ex parte judicis arbitrio permiffa, atque hic exempli periculo pœnam mensus esse videtur.

XII. Pupillorum agro adhibita vis, fraude, specialem vindictæ divinæ comminationem habet. Qui agri canaanæi transfert terminum, gravius peccare, eoque duriolem procul dubio pœnam mereri, creditur, quam is, qui eandem alibi injustitiam exercet. Audiamus Salomonem Jarchium: *annon jam dictum est, ne rapito? Quid igitur sibi hoc vult, ne moveto (terminum?) Docetur, illum, quæ eruat terminum alterius, peccare in duo interdîcta. Num potest hoc etiam fieri extra regionem (israeliticam?) Significatur, (quid respondendum fit, verbis:) in possessione tua, quam possidebis, & cætera. In regione isralitica peccat (quis) in duo interdîcta; at extra eam (in hoc interdîctum) tantummodo peccat: ne rapito.*

Pupillorum agro. *Proverb. XXIII. 10.*
Salomonem Jarchium, *ad Deuter. XIX. 14.*

Te 2605

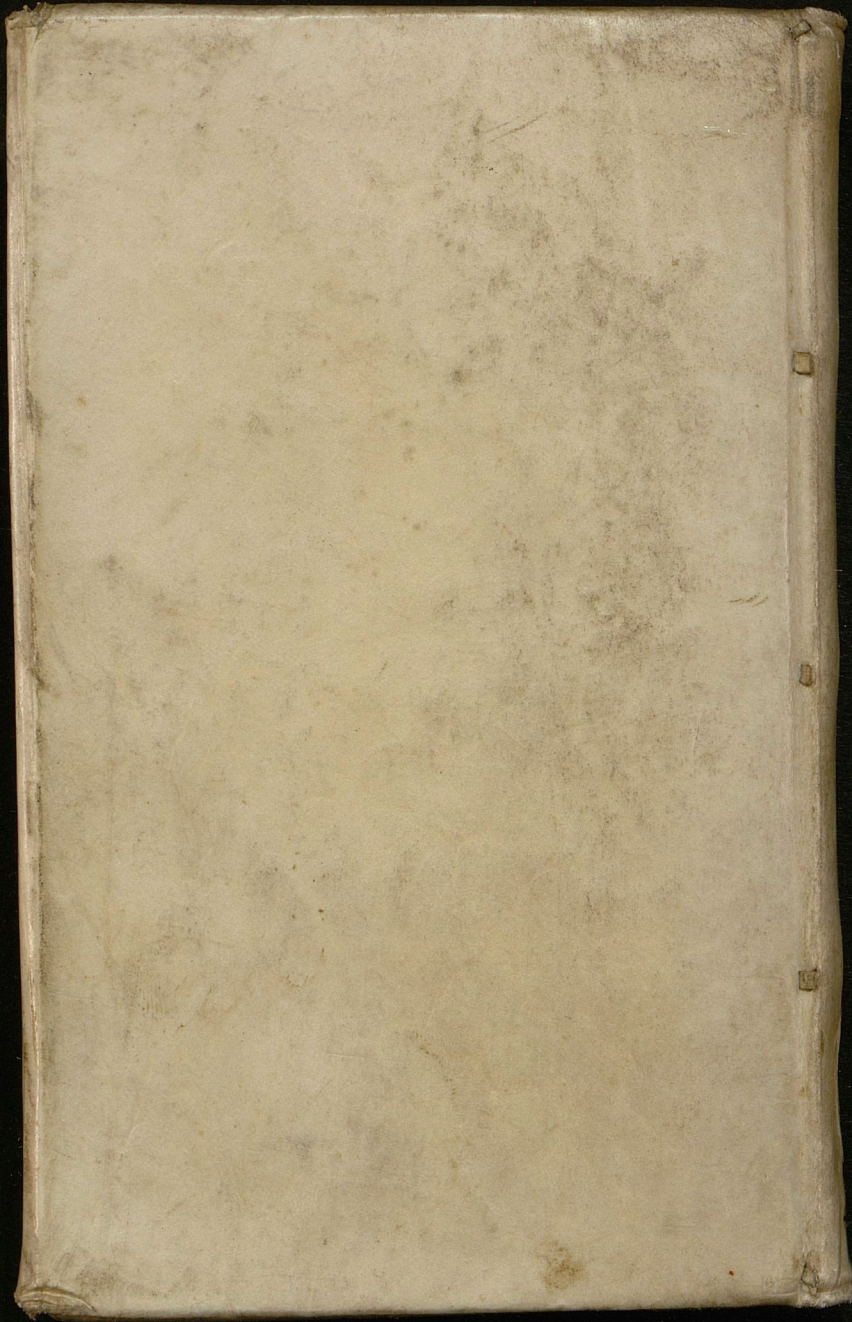
S

10 18

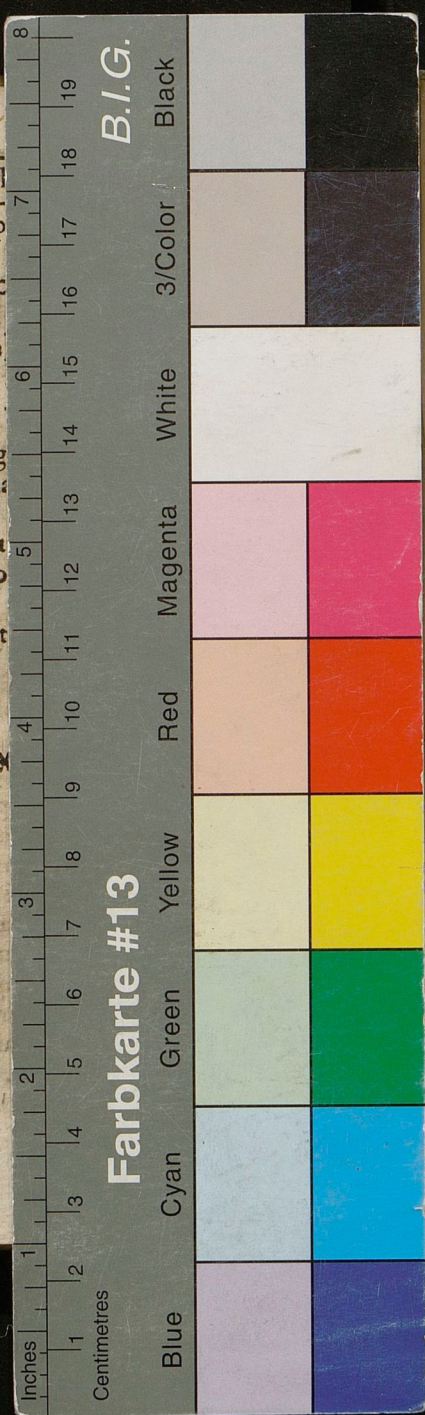
h. c.

MOTUM TERMINUM
RESPONSIO.

EDIDIT
D. JO. HENR. CALLENBERG
Theol. & Phil. Prof. Ord.

HALAE
In Typographia Instituti Judaici
MDCCXXXIX.